

FOKO-NYTT NR. 30 1/2008

FOKOSEMINARET 2007

Forum for
Opplæring innenfor
Kriminal -
Omsorgen
Underavdeling av EPEA

Et forsinket

GODT NYTT ÅR !

Lederen har ordet

Kjære fokomedlemmer.

Godt nytt år til samtlige!

Du har første nummer av fokonytt i 2008 på skjermen / i hånda. Redaksjonen har som målsetting å gi ut to til tre utgaver av fokonytt i året, og er avhengige av bidrag og innspill fra dere for at det skal bli mulig.

Dette året får både styret, fokonytt og fokos hjemmeside nye medarbeidere. Vi skylder den gamle redaksjonen stor takk og ønsker de nye medarbeiderne velkommen.

All innsats for foko skjer på ideell basis, det er som det skal være. Derfor er det både hyggelig og løfterikt at det er lett å få valgt inn nye folk når det trengs. Det må bety at foko er viktig for mange.

Som det går fram av fokos årsrapporter er det arbeidet med Sørmarkas-eminarene som er hovedarbeidsoppgaven for styret. Evalueringsskjemaene for 2007 viser at dere var fornøyde med opplegg og innhold også dette året, noe vi er svært glade for. Men også her etterlyser vi innspill fra dere. Vi er alltid på jakt etter forslag til gode foredragsholdere eller temaer, og programmet for 2008 påbegynnes i disse dager.

I tillegg til å lese fokonytt og følge med på hjemmesida vil jeg minne om hjemmesidene til Fylkesmannen i Hordaland. Der kan du holde

deg oppdatert om kurs og konferanser. Der finner du også rapportene fra arbeidsgruppene som har bidratt til den nye kriminalmeldinga. For deg som ennå ikke er kjent med begrepet "tilbakeføringsgaranti" anbefaler jeg rapportene – her er det tenkt stort, dette er spennende lesning.

Gode ønsker fra Vigdis

STYRET I FOKO

Leder
Vigdis Fosheim
Klosterskoegen vgs,
Slusesprosjektet
E-post: vi-fos@online.no

Nestleder
Toril Haamo
Oslo fengsel
Postboks 9292 Grønland
0134 OSLO
Tlf. 23 30 16 18
E-post: torilhaamo@yahoo.no

Informasjonsansvarlig
Hilde L. Larsen

Færder vgs avd Berg fengsel
Søndre Berg 30
3125 Tønsberg
E-post: hildela@vfk.no

Kasserer
Gisle Grahl-Jacobsen
Strømsø vgs, avd. Drammen
fengsel, Erik Børresens gt. 20
3015 Drammen
E-post: gisle.grahl-
jacobsen@skole.bfk.no

Sekretær
Torfinn Langelid
Fylkesmannen i Hordaland

Utdanningsavdelinga
Postboks 7310, 5020 BERGEN
E-post: torfinn.langelid@fmho.
no

1. vararepresentant
Elin Barth
GVO, avd. Oslo fengsel
0134 oslo
E-post: elan3@online.no

2. vararepresentant
Knut Bjørn Strømmen
Færder vgs avd Berg fengsel
Søndre Berg 30
3125 Tønsberg
E-post: knutst@vfk.no

INNHold

Leder har ordet	2
Styret i Foko	2
Nytt fra Foko	4
Opplæring innanfor kriminalomsorga	5
Eksistens og følelser i kriminalomsorgen	6
Kriminalomsorgen, visjon og virkelighet	6
Innsatte med minoritetsbagrunn	7
Lyden av lesing	8
Kultur for sosialisering og læring	9
Bilder fra fokoseminaret 2007	10-14
Rekommandasjon	15

NYTT FRA FOKO

Ny redaktør av FOKO-nytt

Lise Gunn Hernæs har bedt om avløsning i forhold til redaktøransvaret for FOKO-nytt, og ansvarlig for hjemmesiden. Ny redaktør er Karl Johnny Solberg som til daglig jobber med opplæring i Horten fengsel. Karl Johnny har 8 års fartstid innen opplæring i kriminalomsorgen, og kom fra arbeid ved Horten ressurs før han startet i fengselet.

Med seg i redaksjonen har han Jon Magnæs som er lærer på Bastøy og Hof fengsler(skribent). og Hilde L Larsen som er rådgiver og lærer ved Berg fengsel (skribent og nyvalgt i FOKOstyret).

Vi takker Lise Gunn for flott arbeid i FOKO så langt, og håper at hun savner oss og vender tilbake.

Har du tips, artikler, innlegg, spørsmål, svar, ris og ros.... Ta kontakt med Karl Johnny karlso@vfk.no eller Hilde hildela@vfk.no

Karl Johnny Solberg

FOKO-seminar 2008

Som dere sikkert har lagt merke til er vi i ferd med å vokse ut av Sørmarka. Vi ønsker å inkludere alle, og er derfor på jakt etter et nytt sted å være. Hvor neste års seminar går av stabelen får dere vite i neste nummer.

Følg med.....

Jon Magnæs

Hilde Linda Larsen

Medlem i FOKO?

Har du huset å betale medlemsavgiften?

Stipend 2008

Det ble ikke utdelt stipend i 2007.

Nye muligheter i år....

Opplæring innanfor kriminalomsorga budsjettet styrka med nesten 15 mill kroner

Opplæring innanfor kriminalomsorga - budsjettet styrka med nesten 15 mill kroner
v/Torfinn Langelid, Fylkesmannen i Hordaland

Regjeringa gjer framlegg om eit budsjett på 175, 611 millionar kroner for 2008. Det er ein auke på nesten 15 millionar kroner i høve til budsjettet for 2007 som er på 160,860 millionar kroner. Regjeringa går inn for å opprette 77 nye soningsplassar i 2008. Mellom anna skal Trondheim fengsel få 10 nye forvaringsplassar. Vik fengsel skal utvidast med sju plassar med låg grad av tryggleik og det skal bli eit nytt ope fengsel på Evjemoen i Setesdal (sjå St.prp.nr.1, 2007- 2008, frå Justisdepartementet, side 74).

Kunnskapsdepartementet viser til at Utdanningsdirektoratet og Fylkesmannen i Hordaland i 2006 la fram ein plan for oppfølging av St.meld.nr. 27 (2004-2005) Om opplæringen innenfor kriminalomsorgen. Enda en vår. Departementet omtalar fleire prosjekt som er sett i gang for å utvikle og forbetre opplæringa. Det gjeld eit nasjonalt prosjekt om realkompetansevurdering, eit prosjekt om fjernundervisning/nettstøtta læring og eit prosjekt som går på å betre norskopplæringa for språklege

minoritetar i norske fengsel (sjå St.prp.nr. 1, 2007-2008, frå Kunnskapsdepartementet, side 52 og side 54-55). Fylkesmannen i Hordaland har sendt ut førebels tildelingsbrev for 2008 til fylkeskommunane.

Det oppfordres til å ta en titt på hjemmesiden til fylkesmannen i Hordaland.

<http://www....> (LINK)

Der finner du kontaktinformasjon til alle opplæringsstedene innen kriminalomsorgen. og nyttig informasjon om pågående prosjekter og seminarer.

FOKOSEMINARET 2007

EKSISTENS OG FØLELSER I KRIMINALOMSORGEN

Gry Stålsett Follesø fra Modum Bad innledet FOKO-seminaret med en forelesning om eksistens og følelser i kriminalomsorgen. Hun satte fokus på bl.a. temaer som syldfølelse og skam, ensomhet og glede.

Tilbakemeldingene etter foredraget var at dette er temaer det kan være vanskelig å ta opp og sette ord på, men at Gry Stålsett Follesø fant riktige ord og delte dem med oss på en engasjerende måte.

Kriminalomsorgen, visjon og virkelighet

Ekspedisjonssjef Kristin Bølgen Bronebakk åpnet dag nummer to av Sørmarkaseminaret med å snakke om forholdet mellom visjon og virkelighet innen kriminalomsorgen. I forbindelse med den nye stortingsmeldingen som er på trappene håpet hun denne vil være med på å minske dagens gap mellom visjon og virkelighet.

Kriminalomsorgens visjon er "aktiv kriminalomsorg - tryggere samfunn". Bronebakk understreket at visjonen skal være en retning, ikke en destinasjon.

Hun trakk også frem hvor vanskelig det er å tenke nytt i reformarbeidet som pågår i forbindelse med stortingsmeldingen. Ved å tenke nytt utfordres i mange tilfeller den alminnelige rettsoppfatningen, og dette kan provosere mange.

Bronebakk stilte bla spørsmålet om det er noe ved dagens virkelighet som vil sjokkere oss om 50 år. Hva er vår tids fangehet?

Ekspedisjonssjef Kristin Bølgen Bronebakk

Innsatte med minoritetsbakgrunn

Terese Heltberg ved Sociologisk Institut, Københavns Universitet, har arbeidet med en rapport om etniske minoriteter i danske fengsler. Det ble nedsatt en arbeidsgruppe 25. november 2004 som skulle undersøke etniske minoriteter blant Kriminalforsorgens klienter. Arbeidsgruppen skulle bl a foreta en analyse og vurdering av omfanget av problemene og problemenes karakter, og komme med anbefalinger til hvordan Kriminalforsorgen på lengre sikt kan imøtegå slike problemer.

Heltberg oppsummerte arbeidet, og viste til utfordringer vi ser tydelige paralleller til her i Norge. Rapporten kan leses i sin helhet på <http://www.kriminalforsorgen.dk>

Arve Asbjørnsen,
Universitetet i Bergen, snakket om lese- og skrivevansker blant innsatte i norske fengsler.

Vibeke Larsen,
Høgskolen i Oslo snakket om minoritetspråklige i norske fengsler.

Lyden av lesing

Ved Hustad fengsel motiveres de innsatte til å lese inn barnebøker på CD slik at barna deres kan lytte til dem om kvelden. - Den gode opplevelsen det er for barnet å bli lest for av mamma eller pappa på sengekanten - selv om mamma eller pappa sitter i fengsel - tror vi kan være av helt uvurderlig verdi for barnet der hjemme, sier rådgiver Øystein Hauge i Kriminalomsorgen region vest, som er initiativtaker og koordinator for det norske prøveprosjektet.

Alle barn bør ha mulighet for å bli lest for om kvelden, også om mamma eller pappa sitter i fengsel. Dette er utgangspunktet for prøveprosjektet "Lyden av lesing", der innsatte får hjelp til å lese inn barnebøker på CD slik at barna deres kan lytte til dem. Ved Hustad fengsel, som er pilotfengsel for "Lyden av lesing", har et titalls innsatte allerede deltatt i lesedugnaden.

Stemmen betyr nærhet

Idéen om at også foreldre som gjennomfører straff i fengsel, skal få større anledning til å ta del i slike positive leseopplevelser, kom til etter studier av det engelske prosjektet The Big Book Share:

- Dette er et vellykket lese- og formidlingsprosjekt der formålet er å legge til rette for at foreldre som gjennomfører straff kan bidra i barnas leseutvikling og lesekunnskaper. Det handler kort

sagt om å gjøre innsatte i stand til å spille en nøkkelrolle i familielivet, også under den tiden de er fysisk atskilt fra familien, forteller Øystein Hauge som peker på at stemmen betyr nærhet og dermed fremstår som noe av det viktigste man kan formidle til et annet menneske.

Tilbud om lesehjelp

Det er stor variasjon i de innsattes forhold til skrift. Mange domfelte har lese- og skrivevansker, og kriminalomsorgen har derfor vært nøye med plasseringen av lista for prosjektet. Og om noen for eksempel synes det blir for vanskelig å lese inn en bok selv, får de lesehjelp. Ved neste familiebesøk i fengslet kan også den boka pappa eller mamma sendte, være et godt utgangspunkt for en samtale.

- De innsatte har reagert veldig positivt på prosjektet, og ved lan-

Rådgiver og poet Øystein Hauge i Kriminalomsorgen Region vest

seringen hadde vi kø av innsatte som ville være med, sier Øystein Hauge.

Les mer på www.sonart.no

Lise Aasmundstad fortalte om REHABpiloten AS

Kultur for sosialisering og læring

Thomas Kofoed,
Brusetskollen skole

Kultur for faglig og sosial læring - Thomas Kofoed

Thomas Kofoed er rektor ved Brusetskollen skole i Asker og har evnen til å gi av seg selv på alle plan, og til både å provosere og involvere andre. Etter FOKO-seminaret i 2006, satt mange igjen med et umettet behov for å høre Thomas Kofoed fortelle mer om sine erfaringer fra å jobbe med utfordrende barn og unge. Tilbakemeldingene var udelt positive, og derfor var det mange som så fram til å høre Kofoed snakke om kultur for faglig og sosial læring.

Det er avgjørende for barns utvikling at vi greier å skape et godt læringsmiljø, og det er de små og store tiltakene som i sum skaper en enda bedre kultur for utvikling. Thomas Kofoed gir oss de små, praktiske, gjennomførbare rådene vi trenger i en hektisk hverdag – formidlet med engasjement og humor. Kofoed har bl a fokus på grensesetting og formidler det gjennom moderne forskning, sin egen hverdag som rektor ved Brusetskollen skole i Asker, og sine egne erfaringer som far.

Noen viktige temaer han var innom er:

- Forsknings- og erfaringsbaserte virkemidler i arbeidet med skolekultur
- Skoleledelse og organisasjonskultur som fremmer riktig elevatferd
- Erfaringer med implementering av ny organisasjonskultur
- Eksempler på vellykkede tiltak som fremmer læringsmiljøet.
- Kombinasjon av virkemidler som gir resultater
- Fra problemtenkning til ferdighetstrening
- Elevene som medarbeidere i prosessene
- Klare rammer og konsekvenser

BILDER FRA FOKOSEMINARET

Glimt fra parallelle sesjoner

Seminarliv

Festmiddag

.....og vi hygger oss

Tusen takk til Bjørn Andersen, Asbjørn Støverud og Leif Lyngstad for lang og trofast tjeneste for FOKO.

Takk til alle dere andre som gjorde FOKO-seminaret 2007 til nok et minnerikt seminar.

Vel møtt til nytt seminar i 2008!

Rekommendasjon nr R (89) 12

Vedtatt av Europarådets Ministerkomite den 13. oktober 1989, under henvisning til Artikkel 15. b i Europarådets statutt.

- I det den tar i betraktning at retten til opplæring er fundamental;
- I det den tar i betraktning betydningen av opplæring i den enkeltes og samfunnets utvikling;
- I det den innser spesielt at en stor andel av fanger har hatt meget liten erfaring med vellykket opplæring, og derfor nå har mange behov for opplæring;
- I det den tar i betraktning at opplæring i fengsel hjelper til å gjøre fengslene mer humane og forbedre forholdene ved innesperring;
- I det den tar i betraktning at utdanning i fengsel er en viktig måte å lette fangens tilbakevending til samfunnet på;
- I det den erkjenner at i den praktiske anvendelse av visse rettigheter eller tiltak, i samsvar med de følgende rekommendasjoner, kan det være berettiget med forskjeller mellom dømte fanger og fanger i varetekt;
- I det den tar hensyn til Rekommandasjon Nr R (87) 3 om Europeiske fengselsregler og Rekommandasjon Nr R (81) 17 om voksenopplæringspolitikk, anbefaler den medlems-statenes regjeringer å iverksette tiltak som erkjenner følgende:

1. Alle fanger skal ha tilgang til opplæring, som er forutsatt å bestå av klasseromsemner, yrkesopplæring, kreative og kulturelle aktiviteter, fysisk fostring og sport, sosial opplæring og muligheter for å bruke bibliotek;
2. Opplæring for fanger bør være lik opplæringen som tilbys lignende aldersgrupper utenfor fengslet, og tilbudet av æremuligheter for fanger bør være så vidt som mulig;
3. Opplæring i fengsel skal sikte mot å utvikle hele personen, idet man har i minnet hans eller hennes sosiale, økonomiske og kulturelle omgivelser;
4. Alle som er involvert i å administrere fengselssystemet og i driften av fengsler bør tilrettelegge og støtte opplæring så mye som mulig;
5. Opplæring bør ikke ha lavere status enn arbeid i fengselssystemet og fanger bør ikke tape økonomisk eller på annen måte på å delta i opplæring;
6. Alle anstrengelser bør gjøres for å oppmuntre fangen til å delta aktivt i alle aspekter av opplæringen;
7. Utviklingsprogram bør tilbys for å sikre at utdannede i fengslet tar i bruk formålstjenlige voksenopplæringsmetoder;
8. Spesiell oppmerksomhet bør vies fanger med særlige vansker og særlig de med lese- eller skriveproblemer;
9. Yrkesopplæring bør sikte mot en bredere utvikling av den enkelte, samtidig som man er følsom overfor trendene på arbeidsmarkedet;
10. Fanger bør ha direkte tilgang til et velforsynt bibliotek minst en gang per uke;
11. Fysisk fostring og sport for fanger bør understrekes og oppmuntres;
12. Kreative og kulturelle aktiviteter bør gis en viktig rolle siden slike aktiviteter har et særlig potensiale for å sette fanger i stand til å utvikle og uttrykke seg;
13. Sosial opplæring bør inkludere praktiske elementer som setter fangen i stand til å mestre dagliglivet i fengslet med henblikk på å lette hans tilbakevending til samfunnet;
14. Hvor det er mulig bør fanger få lov til å delta i opplæring utenfor fengslet;
15. Hvor opplæringen må finne sted inne i fengslet, bør samfunnet utenfor involveres så mye som mulig;
16. Tiltak bør settes i verk for å sette fanger i stand til å fortsette opplæringen etter løslatelse;
17. Midlene, utstyret og undervisningspersonalet som trengs for å sette fanger i stand til å motta hensiktsmessig opplæring bør gjøres tilgjengelig.ost: asbjornst.mailbox.as